

קונטרס

בנות ישראל

יעורר ויחזק את בנות ישראל לקיים את המצוות
השייכות אליהן, ועל-ידי-זה יזפו לבטל מעצמן את
הקנאה והשנאה והרשעות שבאה מהטא הנפש
הקדמוני.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל זָכוּ,
שְׂקָדִים מִתֵּן תּוֹרָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
לְמֹשֶׁה, שְׂקָדִים יֵלֵךְ לְדַבֵּר אֶל הַנָּשִׁים, כְּמוֹ
שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת יט) : "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב,
וְתִגֵּד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל", וְלָמָּה זָכוּ, שֶׁהַדְּבוּר
הָיָה עִמָּהֶם קָדָם? פִּי לָהֶם לֹא הָיָה שׁוֹם
חֵלֶק בַּעֲשִׂיַת הָעֵגֶל, וְלָכֵן זָכוּ גַם שְׁנֵתֵן
לָהֶם רֹאשׁ חֹדֶשׁ לְחָג.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקלג)

קוֹנְטֵרס

בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל

בְּנוֹתַי! עֲלִיכֶן לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֶקֶר
הוּא לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּאֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לֵג): אֶצֶל בְּנֵי-אָדָם
אֲמוּנָה הוּא דָבָר קָטָן, אֲבָל אֶצְלִי הָעֶקֶר אֲמוּנָה,
וְאֵל מָה אֲנִי מִתְכַּוֵּן אֲמוּנָה? כְּמוֹ שְׂנָשִׁים וְיִלָּדִים
מֵאֲמִינִים. לְמִדִּים מִכָּאן, שְׂרַבְנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד
הַחֲזִיק מֵהָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה שֵׁישׁ לְנָשִׁים וְיִלָּדִים, עַד
שֶׁאָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתְּהִיָּה לְכֶם
אֲמוּנָה כְּמוֹ שֵׁישׁ לְנָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן צָרִיךְ
לְהִתְחַזֵּק בְּיִתֵּר שְׂאֵת וּבְיִתֵּר עֵז בְּאֲמוּנָה. וּמֵהִי
אֲמוּנָה? לְהֶאֱמִין בַּבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ
נִמְצָא וְאִין בְּלִעְדָיו נִמְצָא. וְכִיצַד מִתְבַּטָּאת
הָאֲמוּנָה, הֲלֹא לְכָל יְהוּדֵי יִשׂ אֲמוּנָה? אֲבָל אֶצֶל כָּל
אֶחָד הָאֲמוּנָה מְאִירָה בְּצוּרָה אַחֲרֵת. יְהוּדֵי, נִשְׁמָתוֹ
הִיא חֶלֶק אֵלּוּק מִמַּעַל, שְׂזָה עֵצָם הָאֲמוּנָה.

וּכְשׁוֹכִים לְהוֹלִד בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ אֶצֶל הוֹרִים
 הַשּׁוֹמְרִים טַהֲרַת הַמְּשַׁפְּחָה, אֲזַי גַּם הָאֱמוּנָה מְזַכֶּכֶת,
 נִקְדַּת הָאֱמוּנָה חֲזָקָה מְאֹד. וְאֵט אֵט צְרִיכִים לְבָנוֹת
 אֶת הַנִּקְדָּה, עַד שְׁוֹכִים לְהַגְדִּילָהּ, עַד שְׁמַרְגִּישִׁים
 אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סְבִיב סְבִיב, וְתָמִיד מְדַבְּרִים
 אֵלָיו, שְׁזוֹ נִקְרְאת שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה. אָבֵל אִם, חֶסֶם
 וְשָׁלוֹם, לֹא נוֹלָדִים בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ, לְלֹא טַהֲרַת
 הַמְּשַׁפְּחָה, אֲזַי נִקְדַּת הָאֱמוּנָה מְעֻרְפֶּלֶת, וּבְמִשְׁךְ
 שָׁנִים עַל גְּבִי שָׁנִים יִשָּׁנִים קְשִׁיּוֹת וּסְפִקוֹת עַל
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שִׁישָׁנִים, שְׁנֹכְנָסָה בָּהֶם
 כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, מִחֲשָׁבוֹת נֶגְד
 הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בַּר מִיָּנָן. וְהַכֹּל בָּא מִחֲמַת שְׁלֹא
 נוֹלְדוּ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ. וּמִכָּל שֶׁכֶן וְכָל שֶׁכֶן אֵלֹהֵי
 שְׁלֹא קָבְלוּ חֲנוּף שֶׁל אֱמוּנָה, וְכֵן לֹא נִזְהָרוּ בַּמָּה
 שְׁאֶכְלוּ, וּפְטָמוּ עֲצָמָם בְּטִרְפוֹת וּנְבִלוֹת, וְחָיו
 כְּחַיּוֹת בְּלִי שׁוֹם צְנִיעוֹת וְכוּ', בּוֹדֵאֵי לְאָדָם כְּזֶה
 הָאֱמוּנָה קָשָׁה מְאֹד, וַיֵּשׁ לוֹ קְשִׁיּוֹת עָלָיו יְתַבְרַךְ,
 וַאֲיֵנוּ מֵיִשָּׁב בְּדַעְתּוֹ; הִנֵּה מִחֲלִיט שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְהִנֵּה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם,
 חוֹשֵׁב הַפֶּךְ הָאֱמוּנָה. וְאִם זֶה נֶאֱמַר לְגַבֵּי הַבוֹרָא
 יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ, שְׁאֵין הָאֱמוּנָה אֶצְלוֹ בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
 בּוֹ יְתַבְרַךְ, כְּשֶׁבָא מֵרְקַע בְּלִתֵּי כָשֶׁר, וּבְכַרְט שְׁחָטָא

בַּחֲטָאִים מְגַנִּים וְכוּ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לְגַבִּי
הַצְדִּיק, שְׁבוּדָאֵי יְהוֹי לֹו קְשִׁיּוֹת עָלָיו, וְלֹא יָבִין
אוֹתוֹ וְדַרְךְ הַנְּהַגְתּוֹ, וְכִיצַד יוּכַל לְהַבִּינוֹ? ! הֲלֹא אִם
אֵינוֹ מִבֵּין אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיֵּשׁ לֹו קְשִׁיּוֹת
עָלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּוֹדָאֵי יְהוֹי לֹו קְשִׁיּוֹת עַל הַצְדִּיק.
וְלָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב),
שְׁכֻמוֹ שֵׁישׁ קְשִׁיּוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ-כֵן
יִשְׁנֶן קְשִׁיּוֹת עַל הַצְדִּיק. וְסִיּוֹם רַבֵּנוּ ז"ל: אֲשֶׁרִי אָדָם
שָׂאִין לֹו קְשִׁיּוֹת — לֹא עַל הַצְדִּיק וְלֹא עַל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי בְּאַמֶּת זֶהוּ לְמַעַלָּה מִדַּעַתְנוּ,
וְאֵיךְ נוּכַל לְהַבִּין אֶת הַכֹּל? !

וְלָכֵן מִי שֵׁישׁ לֹו אֶמוּנָה בַּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
יֹודַע שָׂאִין יְכוּלִים לְהַבִּין אֶת הַכֹּל, וְאֵינְנִי מְעַנֵּן
לְהַבִּין אֶת הַכֹּל, אֲנִי יֹודַע שֵׁ"צְדִיק הַיְי"ה בְּכָל
דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו". מֵה שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא עוֹשֶׂה בְּוֹדָאֵי הוּא יֹודַע אֶת אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה.
וּבְכָל פֶּרֶט וּמְקוֹרָה שָׁרֵק עוֹבֵר וְקוֹרָה אוֹמֵר (דְּבָרִים
ב, ד): "הַצּוֹר תָּמִים פִּעֵלוֹ, כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל
אֶמוּנָה וְאֵין עוֹל, צְדִיק וַיֵּשֶׁר הוּא", הֵינּוּ יְהוּדֵי יִרְאֵי
שָׁמַיִם יֹודַע, אֲשֶׁר אֵין שׂוֹאֲלִים שְׂאֵלוֹת! בְּרַגַע
שְׂמַתְחִילִים לְשֵׂאל שְׂאֵלוֹת, זֶה כָּבֵר פָּגַם בְּאֶמוּנָה.

יש הרבה דברים שאדם איננו מסגל אף פעם
 בחיים להבין. ולכן למה לנו להכנס ולחקור
 בדברים שהם למעלה משכלנו ודעתנו, סתם ליגע
 עצמנו ביגיעות ובטרחות יתרות, ועל-ידי-זה
 להסתבך בסבוכים יותר קשים?! כי באמת מי
 שיש לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ומרגיל עצמו
 לדבר אליו יתברך ולבקשו כל צרכיו, ויודע
 לכתחלה, שישנם דברים שאיננו מבין, ואיננו
 מסגל להבין, ואיננו מענין להבין, ויודע אשר (איכה
 א): "צדיק הוא הו'י", כי פיהו מריתי" וגו';
 הקדוש-ברוך-הוא הצדיק ואני לא התנהגתי עד כה
 כשורה, לכן עובר עלי מה שעובר, ועקר החוב
 המנח עלי עתה לשוב בתשובה שלמה. כי תשובה
 הוא הדבר החשוב ביותר אצלו יתברך. ואומרים
 חכמינו הקדושים (פסחים קיט.): ידו של הקדוש-
 ברוך-הוא פרוסה תחת כנפי החיות לקבל בעלי
 תשובה. הקדוש-ברוך-הוא מצפה בכל יום, בכל
 שעה ורגע, שאדם יחזר בתשובה שלמה. ואם יש
 לאדם שכל ודעת, אזי הוא תכף-ומיד רץ ובורח
 אליו יתברך, אבל אם אין לו שכל ודעת לחזר
 בתשובה, אזי הקדוש-ברוך-הוא נותן לו מכות,
 והמכות הן מעוררות אותו בתשובה. קורה אסון,

חס ושלום, ולפתע כלם מתעוררים, ולכן למה צריכים להמתין עד שיעבר איזה אסון וצרה וצוקה, רחמנא לצלן, ואחר-כך מזדעזעים ומתחילים לחקור ולפשפש: מה עשינו?! מה קטאנו ופשענו?! הלא היה טוב יותר להתעורר בתשובה קדם לכן. ולכן אם כבר עברו עלינו יסורים, אומרים חכמינו הקדושים (עבודה זרה נה.): יסורים, בשעה שמשגרים אותם על האדם, משביעים אותם שלא תלכו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית. אם נגזר איזה גזר דין, שולחים אותו בשעה מדיקת מכוונת מלמעלה, כי הכל בחשבון צדק.

הנה עם ישראל עוברים עתה אסונות גדולים, צרות ויסורים לאין ערוף, אם נתבונן היטב מה כתוב בפירשת וישב, נוכל להבין על מה ולמה זה?! ידוע, שאחי יוסף קנאו בו, כמו שכתוב: "ויקנאו בו אחיו", ומה ארע אחר-כך? "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום". קדם מקנאים באדם, חושבים שיש לו יותר ממנו, ואחר-כך שונאים אותו, ומתירים לעצמם לא לדבר עמו, ואט אט צומחת בלב שנאה כזו, עד שמחליטים

לְהַרְגוֹ. וְכֵן הָיָה, שֶׁהַשְּׁלִיכוֹהוּ בְּבוֹר, שֶׁהָיוּ שָׁם
 נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים, וְאַחַר־כֵּן הוֹצִיאוּהוּ וּמְכָרוּהוּ,
 וְלֹא הָיָה אֲכִפַּת מַה קוֹרָה עִמּוֹ, וְאִם לֹא דֵי בַצַּעַר
 הַזֶּה, עוֹד נִטְלוּ אֶת הַכְּתָנֹת שָׁלוֹ, וְשִׁחְטוּ שְׁעִיר
 עֲזִים, שֶׁדָּמוֹ הוֹמָה לְדַם אָדָם, "וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכְּתָנֹת
 בְּדָם", וְהוֹלְכִים וְאוֹמְרִים לְאַבָּא: "הֵכֵר נָא הַכְּתָנֹת
 בְּנֶךְ הִיא אִם לֹא, וַיֹּאמֶר כְּתָנֹת בְּנֵי חַיָּה רָעָה
 אֲכַלְתֶּהוּ" וְגו'. וְגוֹרְמִים שֶׁהָאָבִא יִבְכֶּה עֲשׂוּרִים
 וּשְׁתֵּים שָׁנָה. לְמֵדִים מִכָּאן — לְמַה קִּנְיָה מְבִיאָה?
 לְשִׁנְיָה, וּשְׁנִיָּה מְבִיאָה לְרִשְׁעוֹת, וְרִשְׁעוֹת מְבִיאָה
 לְרִצְיָחָה. וְלְדַאֲבוּנָהוּ הָרַב, אֵין אִישׁ נָקִי מִזֶּה. הַכֹּל
 מִתְחִיל עִם קִנְיָה. אִם תִּרְאוּ אֶת פְּלוֹנֵי רַב עִם
 זוּלָתוֹ, אַף שֵׁי־סִפֵּר סְפוּרִים שׁוֹנִים וְכֹל מִיָּנִי לְשׁוֹן
 הָרַע וְכו', עַל סִבַּת הָרִיב, אֲבָל הָאֲמַת לְאֲמָתוֹ,
 שֶׁאָדָם זֶה נִגּוּעַ בְּקִנְיָה סְרוּחָה, אֲשֶׁר הִקְנִיָּה הִיא
 מִחֲלָה כְּשֶׁאֵר הַמַּחֲלוֹת, וְהִיא מְדָה מְגַנָּה מְאֹד, עַד
 כְּדֵי כֵּן שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבַת קִנְיָה): כֹּל
 מִי שֵׁי־שׁ קִנְיָה בְּלִבּוֹ — עֲצָמוֹתָיו מְרַקֵּיבִים. וְזֶה
 עוֹד בְּחַיִּים חִיּוֹתוֹ נִרְקָבִים עֲצָמוֹתָיו, שֶׁאֵינָנו יְכוּלִּים
 לְסַבֵּל שְׁלִזּוּלָתוֹ יֵשׁ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וּבִיּוֹתֵר יֵשׁ מִדַּת הַקִּנְיָה בְּאִשָּׁה. וְכִמְאֲמָרָם ז"ל

(מגלה יג.): אין אשה מתקנאת אלא בדרך חברתה וכו', תמיד נדמה לה שהדשא של השני יותר ירק, וחושבת: בודאי לחברתי יש בעל טוב יותר, מצלח יותר וכו', ומה שנעשה בבית חברתה, וכמה השלום-בית שם רעוע — זאת איננה יודעת, ועד כמה בעלה של חברתה קמצן ורע לב — זאת אין מספרים לה. אבל טבע של אשה שמקנאת בזולתה ובטוחה שהיא מאשרת יותר ממנה. ומקנאה נובעת שנאה, שאינה יכולה לסבל את זולתה, ומחפשת הצדקה לזה — למה באמת שונאת אותה עד כדי כך, ולבסוף מחליטה שאסור לדבר עמה. ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין כו:), שרבי יהודה אמר, ש'שונא' הוא — 'כל שלא דבר עמו שלשה ימים באיבה', אמרו לו (חכמים): לא נחשדו ישראל על כך (להעיד שקר מחמת שנאה). ויש לומר, שהלשון 'לא נחשדו ישראל על כך', היא על עצם אי הדבור עם הזולת, כי התנאים לא יכלו לתאר, שיהודים לא ידברו זה עם זה שלשה ימים. ומה נאמר אנן?! שישנם רשעים ארורים, מסיתים ומדיחים, וכדי לנקות את מצפונם, מביאים ראיות, שבצדק הם שונאים את זולתם, עד שמגיעים לידי רשעות ורציחה, ועוד מרימים

טְלָפִיָּהֶם וְאוֹמְרִים: אָנוּ צְדִיקִים וְכוּ', וְלִמְעֹשֶׂה כָּל
מַגְמָתָם לְזֹרַע שְׁנֵאָה בְּלֵב הַבְּרִיּוֹת, אֲשֶׁר הַכֹּל נוֹבֵעַ
מִקְנֵאָה עֲמָקָה שְׁמִקְנָאִים בְּזוּלָתָם, וְאַחַר הַשְּׁנֵאָה,
מַגִּיעִים לְרָשָׁעוֹת כְּזוֹ, שְׁגוֹרְמִים לָהֶם עוֹלוֹת
וְשִׁחִיתוֹת.

וּבְאַמַּת מִדַּת הַקְּנֵאָה הַטְּבָעָה בְּטַבַּע הַבְּרִיאָה,
וּמֵאֵז שֶׁנִּבְרָאוּ אָדָם וְחַוָּה, כְּכֹר קֵנָא בְּהֶם הַנְּחָשׁ.
וְכִמְאֲמָרַם ז"ל (יְלָקוּט בְּרֵאשִׁית טו): אָדָם הָרֵאשׁוֹן
בְּגֵן-עֵדֶן הָיָה, וְהָיוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרֵת צוּלִים לוֹ בַּשָּׂר,
הַצִּיץ בּוֹ נְחָשׁ וְנִתְקַנָּא בּוֹ; אָדָם וְחַוָּה יָשְׁבוּ
בְּגֵן-עֵדֶן, וְהִבִּיאוּ לְפָנֵיהֶם הַמִּלְּאֲכִים אֶכֶל לְאָכֹל.
וְהַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי לֹא יָכוֹל הָיָה לְסַבֵּל אֶת זֹאת, וְכִכֹּר
קֵנָא בְּחַוָּה וְהַחֵל לְהִסִּיתָהּ נֶגֶד בַּעֲלָהּ, עַד
שֶׁהִכְשִׁילָהּ אוֹתוֹ, וּבָזָה גְרָמָה מִיָּתָהּ לְכָל הָעוֹלָם.
וּבַעֲבוּר זֶה נִתְּנוּ שְׁלֹשׁ מְצוּוֹת לְאִשָּׁה, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת
פְּגַם חַוָּה: מְצוּוֹת טְהָרַת הַמְּשַׁפָּחָה, מְצוּוֹת הַדְּלָקַת
גֵּרוֹת, וּמְצוּוֹת הַפְּרִשְׁת חֵלָה, בְּזָה שְׂאִשָּׁה נִזְהָרַת
בְּטְהָרַת הַמְּשַׁפָּחָה, אֵינָה מְצַעֶרֶת אֶת בַּעֲלָהּ, וְכֵן
מְשַׁתְּדֶלֶת לְאִפּוֹת חֵלוֹת וְלִהְפָּרִישׁ חֵלָה, שְׂזָה מְרַמֵּז
גַּם עַל צְדָקָה, כִּי בַּשָּׂעָה שֶׁבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם,
וְהָיוּ אֵז הַכְּהֻנִּים בְּטְהָרָה, הָיוּ צָרִיכִים לְתַת אֶת

החלה לכהן, וכיום שאין לנו בית המקדש, ואין לנו כהן טהור, אזי מפרישים חתיכת חלה, ושורפים את זאת. אבל ישנן נשים צדקניות שבעת שאופות חלות, אופות חלה נוספת או שתיים וכו', כדי להביא למשפחה נצרכת. אשר זה גם בכלל מצות חלה. וכן הדלקת הנר, אשר חכמינו הקדושים אומרים (פנחומא מצרע ח'): היא כבתה גרו של עולם, ולכן היא תשתדל באורו של עולם. הקנאה שבה, שהכשילה את בעלה, נלקחה מהנחש הקדמוני, שכתוב בזהר (בראשית ח"א ומד.), שהסמ"ך-מ"ם רכב על הנחש, וכך הכשיל את האשה, והיא גרמה מה שגרמה. ולכן כשהאשה מדליקה גרות לכבוד שבת, אז זהו עת רצון בשמים, ויכולה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא כל צרכיה — הן בענין פרנסה, הן על הצלחת בני ביתה ורפואתם וכו' וכו'. ושלש מצוות אלו שמסרו לאשה, הן המגן בפני הקנאה. כי כנגד הקנאה שמקנאת אשה בחברתה, וחושבת שטוב לה הרבה יותר ממנה, כנגד זה נכנסת וטובלת במים, ושלמות הטהרה שמתפסים לגמרי במים, ואז נמתקים כל הדינים, וכמו שאומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות המתקת דין, סימן נד): על-ידי ישיבה

במקוה תחת המים, עד שלא יוכל להחזיק בעצמו
 הרוח והנשימה — נמתק הדין; כשאדם נמצא
 תחת המים, ואינו יכול לנשם, אזי בא לידי הפרה:
 מי מכניס בי החיות? הקדוש-ברוך-הוא, אלו
 הקדוש-ברוך-הוא יוציא ממני לדקה את הנשימה,
 כבר אשיב נשמתי חזרה לפניו יתברך. ולכן
 כשיושבים במקוה תחת המים ובו פרגע מתבוננים
 — ממי מקבלים את החיים? רק ממנו יתברך. אזי
 נמתק הדין. וכשאדם נמצא תחת המים אינו רואה
 כלום ואינו חושב כלום רק מהקדוש-ברוך-הוא.
 ולכן זהו התקון כנגד מה שהכניס הנחש קנאה
 בחנה, והיא גרמה לבעלה מה שגרמה, ששניהם
 חטאו ונתרחקו ממנו יתברך. ובזה שהאשה אופה
 חלה, ומקימת מצות הפרשת חלה, ומכל שכן
 כשזוכה לתת למשפחה נצרכת וכו' מהחלות או
 העגות שאפתה, בזה היא מתקנת את פגם השנאה.
 כי קנאה מביאה לידי שנאה, ובזה שאשה נותנת
 לחברתה, ממילא יורדת השנאה שיש לה כלפיה,
 כי נתינה גורמת לאהבה, ומוכיחה בעליל את
 אהבת הבריות שיש בה. ואם-כן מצות חלה
 מתקנת את מדת השנאה. הדלקת גרות שאשה
 מדלקת, בזה מתקנת את הרשעות והרציחה

שְׁנוּבַעַת מִהִקְנָאָה וְהַשְׁנָאָה. כִּי אֵימָתִי רוֹצְחִים אֶת
 מִיִּשְׁהוּ? כְּשֵׁאִין אִישׁ רוֹאֵה, בְּהִצְנֵעַ, בַּחֲשָׁכָה וְכוּ',
 אַף אֶחָד לֹא יִרְצַח בְּגִלוּי, כִּי יִתְפַּס. וְכֵן לְהִרְע
 לְזוּלָּת, אַף אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂה בְּפוּמְבִי וּבְאֶפֶן יִשִּׁיר,
 אֲלֹא בְּעִקְיָפִין, בְּלֹא שְׁשָׁמִים לֵב לָזֶה, וַיַּעֲמִיד פְּנֵי
 תָם וַיִּשָּׂר, כְּאֵלוֹ לֹא עָשָׂה דְבָר, אֲבָל מִתַּחַת לְפָנֵי
 הַשֵּׁטַח יִרְבֶּה בְּרָשָׁע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְעַל-יַדֵּי
 שְׂמִדְלִיקִים גֵּר, נַעֲשֶׂה אֹר וְרוֹאִים הַכֹּל, לֹא נִסְתָּר
 מֵאוּמָה, הֵינּוּ מִשְׁמָעוֹת הַכּוֹנֵנָה, שְׂאָדָם מְגִלָּה אֲשֶׁר
 תּוֹכוֹ כְּבָרוּ, זֶה אֲנִי, אֵינְנִי אֶחָד בְּפִה וְאֶחָד בְּלֵב,
 לֹא אַעֲשֶׂה מֵאַחֲרֵי גִבְרָא אֵיזָה עוֹל וְשִׁחִיתוֹת.
 וְאִם-כֵּן הִדְלָקַת הַגֵּר מִתְקַנֶּת אֶת מִדַּת הָרִשְׁעוֹת.
 נִמְצָא, שְׁשֵׁלֶשׁ הַמְצוּוֹת: טְהָרַת הַמְשַׁפָּחָה, הַפְּרָשַׁת
 חֻלָּה וְהִדְלָקַת הַגֵּר, הֵן כְּנֶגֶד: קְנִיאָה, שְׂנִיאָה,
 רִשְׁעוֹת וְרִצִּיחָה, שֶׁהֵן רְאִשֵׁי תִבּוֹת: שְׂקָ"ר. וְתָמִיד
 מִתְחִילִים מִקְנִיאָה, מִהָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית, קְנִיאָה הִיא
 יְסוּד לְכָל הַצָּרוֹת, וְאַחֲרֵי-כֵן נוֹטִים לְיָמִין שְׂזוּ
 הַשְׂנִיאָה, וְאַחֲרֵי-כֵן לְשִׂמְאָל, לַעֲשׂוֹת רִשְׁעוֹת
 וְרִצִּיחָה.

וּמִכָּל זֶה לְמַדְנּוּ מָה עָשׂוּ אַחֵי יוֹסֵף. קְנִיאָה בּוּ,
 שְׂנִיאָה אוֹתוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר עִמוֹ, עַד שֶׁהִסְכִּימוּ

בְּדַעְתָּם לְהַכְנִיסוּ לַבּוֹר וּלְמַכְרוּ, עַד שְׂרָצוּ לְהַעֲלִימוּ
מִהָעוֹלָם, וְרַחֲמָנָא לְצַלָן, לְמָה גָרְמוּ? שְׁלֹא־בָא יְהִיָּה
צַעַר עֲמִק כָּל-כָּף. וְהִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם
לְאָדָם מִדָּה כְּנֹגֵד מִדָּה, וְדַבֵּר זֶה צְרִיכִים לְזַכֹּר
הַיֵּטִב הַיֵּטִב מַה שֶּׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת
פָּרָק ב'): "עַל דְּאֵטְפֵת אֲטָפוֹף וְסוֹף מְטִיפִיף
יְטוּפוּן"; הֵינּוּ אִם רוּאִים רֹאשׁ צָף עַל הַמַּיִם,
שֶׁאֶחָד כָּרַת רֹאשׁ לְחֻבְרוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, צְרִיכִים
לֵידַע שֶׁרֹאשׁ הַכּוֹרֶת גַּם-כֵּן יִכָּרֵת בְּאִיזָה שְׁלֵב
בְּחַיִּים; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם מְשַׁלְּמִים מִדָּה כְּנֹגֵד מִדָּה,
וְכַמְּאָמְרָם ז"ל (וַיִּקְרָא א, ב): "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּ"ם
קִרְבָּן" מִכֶּ"ם — רֹאשֵׁי תְבוֹת מִדָּה כְּנֹגֵד מִדָּה.
וְהִנֵּה בְּמַכִּירַת יוֹסֵף מְצִינוּ, שִׁיְהוּדָה, שֶׁבַע־טִיו נִמְכַר
יוֹסֵף, קִבֵּל עַל עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה מְסִירוֹת נַפְשׁ,
וַיִּמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּעַבּוֹר בְּנִימִין, שְׁלֹא יֵאָרַע עִמּוֹ אוֹתוֹ
מִקְרָה כְּיוֹסֵף. כִּי הָאֲחִים לֹא יָדְעוּ שִׁיּוֹסֵף חַי, וְלֹא
עָלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁהֵם מְדַבְּרִים עִם יוֹסֵף. וְלָמָּה
צָעַרְם כָּל-כָּף וְלֹא גָלָה לָהֶם? כִּי יוֹסֵף רָצָה
שִׁיּוֹצִיאוּ מִפִּיָּהֶם אֶת הַמַּלִּים הַלְלוּ: "אֲבָל אֲשֵׁמִים
אֲנַחְנוּ, עַל אֲחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוּ
אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ, עַל-כֵּן בָּאָה לָנוּ הַצָּרָה הַזֹּאת".
כִּי טֹבַע שֶׁל הָאָדָם לַחֲשֹׁב: אָנִי?! צְדִיק גָּמוּר! לֹא

עשיתי מאומה, כי אדם קרוב אצל עצמו (סנהדרין כה.); לכן רצה יוסף הצדיק להוציא מפיהם את ההודאה הזו: "אבל אשמים אנחנו", רצה שידו ויתחרטו על מעשיהם וכו', ועד שלא הגיעו לשעת צער, שלא היה להם מה לאכל, והצרכו לירד למצרים, ולהמתין בתור, ועבר עליהם מה שעבר ונצטערו, עד אז כלל לא נתעוררו לחשב שעשו מעשה שאיננו כשורה. אף ברגע שעבר עליהם מה שעבר, ונתעוררו בתשובה, יוסף הצדיק רצה להוציא מהם לגמרי את הקנאה, השנאה והרשעות והרציחה, אזי אמר: אני רוצה שתביאו לי את אחיכם הקטן, ויעקב אבינו לא אבה, באמרו, לא די שאבדתי בין אחד, וכי אאבד עוד בן?! עד שיהודה ערב בעבורו וכו'. והנה ארע מה שארע, שיוסף אינו מניח את בנימין לחזור, ויהודה הזדעזע לגמרי, כי הלא אמר לאביו, שיאבד את העולם הזה והעולם הבא אם לא יביאנו בחזרה, ונגש אל יוסף ואמרו: "ועתה בבואי אל עבדך אבי והנער איננו אתנו, ונפשו קשורה בנפשו וגו', כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי" וגו', והתעקש מאד, ואז: "ולא יכול עוד יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו' ויאמר יוסף אל אחיו: אני יוסף"

וכו', שְׁהִתְגַּלָּה אֲלֵיהֶם. וּמִדּוּעַ צִעַרְם כָּל-כָּךְ? !
 בְּנֵי־אִי הָיָה יוֹסֵף הַצַּדִּיק קָדוֹשׁ מְאֹד, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר
 רַש"י: הוּא יוֹסֵף כְּשֶׁהָיָה רוּעָה צֶאֱזָן, וְהוּא יוֹסֵף
 כְּשֶׁהָיָה מֶלֶךְ בְּמִצְרַיִם, שְׁעָמַד בְּצַדִּיקוֹתוֹ, אוֹתוֹ צַדִּיק
 הוּא, אֲךָ לְאַחֲיוֹ לֹא הִיָּתְהָ אֲמוּנַת חֲכָמִים שְׁגָם יוֹסֵף
 הוּא צַדִּיק, "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", מֵה שְׂאֲרַע
 לְיַעֲקֹב אֶרֶץ לְיוֹסֵף, וְלֹא הֶאֱמִינוּ שְׂיוֹסֵף צַדִּיק, וְלִכֵּן
 עָשׂוּ מֵה שְׁעָשׂוּ, עַד שְׁמִכְרוּהוּ. וְיוֹסֵף הַצַּדִּיק סָבַב
 עִמָּהֶם עַד שְׂיִוְדוֹ וְיִתְחַרְטוּ. לְמִדִּים מִכָּאֵן, שְׁכָל
 מְכִירַת יוֹסֵף, וְכָל אֲשֶׁר אֶרֶץ לְאֲחִים, הָיָה רַק מִפְּנֵי
 שְׁלֹא הִיָּתְהָ לָהֶם אֲמוּנַת חֲכָמִים בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. כִּי
 אַחֲרַת הָיָו תִּכְף-וּמִיד מִתְנַדִּים וְאוֹמְרִים: עָשִׂינוּ
 טְעוֹת וְכו'.

וְכֵן נֶאֱרָע לָנוּ, אֲסוּנוֹת גְּדוֹלִים פּוֹקְדִים אוֹתָנוּ,
 וְהַכֵּל כְּדֵי שְׁנַתְּבוֹנֵן הֵיטֵב הֵיטֵב, הֵיכֵן אָנוּ אוֹחֲזִים
 בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, הֵאֵם אֵין לָנוּ קִשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק? !
 הֵאֵם אָנוּ מְצִיָּתִים אוֹתוֹ? ! הֵאֵם אֵין לָנוּ טְעָנוֹת
 עָלָיו? ! הֵנָּה רְאִינוּ שְׂיוֹסֵף הַצַּדִּיק עֶזֶר לְכֻלָּם, עַד
 כְּדֵי כָךְ, שְׁנֶאֱמַר עָלָיו: "וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל
 הָאָרֶץ, הוּא הַמְּשִׁבִיר" וְגו', הוּא נָתַן לְכֻלָּם לְאָכֹל,
 וְחִזַּק אֶת כֻּלָּם, אֲזַעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׂיַחֲזֵק אֶת

אָחיו. כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת
 בּוֹדֵאֵי מַחֲזֵק וּמְשַׁמַּח אֶת כָּלֵל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֶף
 דָּא עֲקָא שְׁתַּמִּיד יִשְׁנָם עֲשָׂבִים שׁוֹטִים בַּפָּרֶם, וְהֵם
 אֲשֶׁר גּוֹרְמִים לַחֲדִירַת תּוֹלְעִים בַּפְּרוֹת, וּמַעֲרָעְרִים
 בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים, וְהַעֲקָר לְהִזְהַר מֵהֶם מְאֹד, וְרַק
 לְהִרְבּוֹת חֶסֶד וְצְדָקָה; הֵן אֵמֶת שְׁבַחוּן מִתְּפִשֵּׁט
 חֲטָא הַנְּחָשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, שְׁזָה קִנְאָה, שִׁנְאָה, ר'שָׁעוֹת
 וְרִצְיָחָה, שְׁעַל זֶה נִתְּנוּ לְאִשָּׁה שְׁלֹשׁ מִצְוֹת:
 טְבִילָה, לְהַכְּנִס תַּחַת הַמַּיִם, כְּלוֹמַר אַל תִּסְתַּכְּלִי עַל
 אֶף אֶחָד, תַּעֲקְרִי מִקְרִבְךָ אֶת הַקִּנְאָה, הַתְּבוֹנְנִי רַק
 עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. הַפְּרִשְׁת חֲלָה — תְּנִי
 לְזוּלָתְךָ, תִּרְבִּי בְּצְדָקָה וְחֶסֶד, תַּעֲקְרִי מִלִּבְךָ אֶת
 הַשִּׁנְאָה, תֵּאֲפִי עוֹד חֲלָה אוֹ עֲגָה, בַּעֲבוּר פְּלוֹנִית
 וְאַלמוֹנִית. הַדְּלַקַת הַנְּרוֹת — אַל תִּסְתִּירִי עֲצָמְךָ,
 אַל תְּצִיקִי לְזוּלָת תַּחַת הַגַּב וְכוּ', אֵלָּא יְהִיו פִּיךָ
 וְלִבְךָ שׁוֹיִם, עֲקְרִי מִלִּבְךָ אֶת הָרָשָׁעוֹת.

וּמִלְבַד זֹאת תִּפְקִיד חָשׁוּב יִשְׁנוּ לְאִשָּׁה, וְרַב
 מִעֲמָדָה בְּעִנְיַן חֲנוּף הַיְלָדִים. וְאִם הִיא תִּמְלָאוּ
 בְּשִׁלְמוֹת, לֹא תִצְטָרֵךְ לְזַעַק וְעַקַת יְהוּדָה שְׁצַעַק אֶל
 יוֹסֵף: "כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנֶּעַר אֵינְנוּ אִתִּי",
 אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים וְהַנֶּעַר אֵינְנוּ אִתִּי

— שְׁאִינְנִי שׁוֹמֵר עַל הַיְלָד; כִּי תִפְקִיד הַהוֹרִים
 וּבִפְרֹט הָאִשָּׁה, שֶׁהִיא עֶקְרֶת הַבַּיִת לְדַאֵג לְחַנוּף
 הַיְלָדִים וְלֹא לְהַפְקִירָם, וְהִיסוּד בְּחַנוּף — הַגָּמָא
 אִישִׁית, דְּמוֹת חֲנוּכִית חַיּוּבִית, וְאִם רוֹאִים הַיְלָדִים
 אֶת הַהוֹרִים בְּעֵלֵי מַדּוֹת טוֹבוֹת, נְקִיִּים מֵרַע לֵב
 וְשִׁחִיתוֹת, מְרַבִּים בְּאַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת, אַף הֵם נוֹהֲגִים
 כָּךְ. וְכֵן צָרִיךְ שִׁיְהִי שְׁתוּף פְּעֻלָּה מְלֵא בֵּין הַהוֹרִים
 לְמַחְנֻכִים, בֵּין הַהוֹרִים לְמַלְמְדִים וְלַמּוֹרוֹת, אֲשֶׁר
 מְשַׁקֵּיעִים כָּל מְרָצִים וְאוֹנָם וּמַעֲיָנָם בְּחַנוּף, וְלֹא
 לְהַאֲשִׁימָם בְּכָל כְּשָׁלוֹן שֶׁל הַיְלָד, לְבַחֵן הַיֵּטֵב —
 הָאִם אֵין הַקּוֹלָר תְּלוּי בְּצוּאָר הַהוֹרִים וְכוּ'?!
 וּמַלְבַּד זֹאת לְהִתְחַשֵּׁב וּלְהַעֲרִיף אֶת הַשְּׁקֵעַת
 הַמַּחְנֻכִים, וְלִידַע שֶׁלְּפַעֲמִים אֵין הַתְּנָאִים הַלְמוּדִיִּים
 כְּשִׁירִים כָּלֵל וְעַקֵּר, וְאֵינָם מְאַפְשְׂרִים הַרְחַבַת הַדַּעַת
 וְכוּ' לְלַמֵּד כְּדָבָעִי, בְּאֲשֶׁר יִשְׁנָם מְקוֹמוֹת, בָּהֶם
 לוֹמְדִים בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתַת תְּנָאִים, שְׂאֵף אֶחָד
 בְּעוֹלָם, פָּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, לֹא יֵאֱמִין לְמִשְׁמַע אֲזַנּוֹ,
 בְּאִיזָה מַצָּב הַחֲלוּ אֶת לְמוּדֵיהֶם בְּבֵית-סֵפֶר, וְעַדִּין
 מְצוּקַת בֵּית-הַסֵּפֶר וְהַחֲדָר קִיַּמַת וְעוֹמְדַת. וְלַעֲתִים
 נוֹשְׁכִים שְׁפָתִים בְּעַצֵּב — הֵיִתְכַן שְׁבַעֲיָדָן דְּהַיּוֹם,
 יְהִי כְּדָבָר הַזֶּה?! שְׁתַּלְמִידוֹת תַּלְמִדָּנָה בְּדִירָה
 עֲלוּבָה וְעֲזוּבָה וְחֲרָבָה, וְכַדִּי לֹא לְהַפְרִיעַ לְלַמוּד

בין כּתָה לְכַתָּה, אֲזִי שָׁמוּ מְחַצָּה שֶׁל בְּרוֹזל אוֹ שֶׁל
 קָרֶשׁ בֵּין חֶדֶר לְחֶדֶר. וְלֹזֶה יִקְרָא בֵּית-סֵפֶר! אַף
 אֶחָד לֹא יֶאֱמִין; עַד שָׂאם מְזַדְּמֵן לְמִישֶׁהוּ לְבַקֵּר
 בַּמָּקוֹם, וְלִהְנוֹכַח בַּאֲמָתוֹת מִצְבוֹ הַיְרוּד וְהַשִּׁפְלָה,
 כְּשֶׁהַבָּנוֹת יוֹשְׁבוֹת בַּכְּתוּבֹת, וְסִכְנַת מַפְלֵת מְאֵימַת
 עֲלֵיהֶן, וְהַחֲדָרִים כְּתֵל חֲרָבוֹת דְּמִי, נִדְּמָה לוֹ —
 בָּאֵם הַתְּלִמִּידוֹת אֵינָן זֹזוֹת, שְׁבוּדָאִי הוּא נִמְצָא
 עֲתָה בְּמוֹזָאוֹן שַׁעוּהָ, וְרוֹאֶה בֵּית-סֵפֶר לְפָנָי כְּמָה
 מֵאוֹת בְּשָׁנִים... אֲבָל תִּכְרָף-וּמְיָד מִתְעוֹרֵר מִן הַדְּמִיוֹן
 שֶׁנִּשְׂאוֹ לְאַחֹר, וְנוֹכַח שְׁבָאֲמַת הַבָּנוֹת זֹזוֹת, אֲזִי
 סִימָן שָׁזוֹ מְצִיאוֹת תְּחִיהָ! זוֹ עֲבָדָה קִיּוּמָת! וְאֵם עֲתָה
 הַמְּצָב שֶׁפִּיר מְעֵט, וּכְבָר עָבְרוּ מִן הַחֲרָבָה הַזֹּאת,
 וְלוֹמְדִים בְּקִצָּה הָעִיר, בַּמָּקוֹם נְטוּשׁ, בְּקֶרְוָאֲנִים
 מְשֻׁמְשִׁים שֶׁנִּטְשׁוּם עוֹלָיִם חֲדָשִׁים. הֵגַם שָׁזֶה יוֹתֵר
 טוֹב מִמָּה שֶׁהָיָה, אַף עַד־כֵּן הַתְּנָאִים גְּרוּעִים וּמִתְחַתֵּת
 לְכָל בְּקִרְתָּה. וְאֵם-כֵּן צְרִיכִים הַהוֹרִים לְהַעֲרִיף אֶת
 הַמְּלִמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, אֵיזוֹ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ יֵשׁ לָהֶם,
 שְׁצָרִיכִים לְלַמֵּד בַּתְּנָאִים כְּאֵלוֹ, וְלִהְחָשִׁיב עֲבוּדָתָם
 נְכוּחָה, לְשַׁתֵּף עִמָּהֶם פְּעֻלָּה, וְלֹא לְמַצֵּא חֶסְרוֹנוֹת
 עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל, וְלִמְלֵא פֶה בְּטַעֲנוֹת וּבְטְרוּוֹנִיּוֹת.
 כִּי אַף אֶחָד בָּעוֹלָם — סָבִיב לְכָל הַגְּלוּבוֹס כָּלוֹ,
 לֹא יֶאֱמִין, שֶׁנִּמְצָאִים כִּיּוֹם מְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר

לְמַעַלָּה מִשְׁלֹש-מֵאוֹת יְלָדִים לִזְמַנֵּינוּ בְּמִצְבֵּי כְּזָה,
 וּמִתְמוֹדֵדִים יוֹם יוֹם עִם בְּעֵיִת הַמְּבֻנִים תַּת תְּנַאֲיִים,
 וְנִלְחָמִים שָׁעָה שָׁעָה בַּתְּנַאֲיִים הַיְרוּדִים שֶׁל מוֹסְדוֹת
 לְמוֹדֵם; עַד שֶׁבַחֲרָף, בְּקוֹר הָעֵז, צְרִיכִים הֵן
 הַמְּלַמְּדִים וְהֵן הַמּוֹרֹת לְעֵלוֹת וּלְטַפֵּס עַד מְרוֹמֵי
 הָהָר הַמְּסֻכָּן, שֶׁשָּׁם שׁוֹכְנִים מְבֻנֵי הַלְמוּד וְכוּ',
 וּבִקְיָן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ הַקּוֹפְחַת צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת דְּרָכָם
 לְחִנּוּף בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל יוֹם וַיּוֹם מִתְרַחֲשִׁים
 נְסִי נְסִי עִם הַתְּלַמִּידִים, שֶׁאֵינָם נִדְרָסִים תַּחַת
 הַמְּשֹׁאֵיֹת הַכְּבֵדוֹת שֶׁמּוֹרִידוֹת חָצָץ וְאַבְנִים וְכוּ'
 בְּאֶזְרוֹ. וְכִי עוֹבֵר מִיּוֹם לְיוֹם וּמִשָּׁבוּעַ לְשָׁבוּעַ
 וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ בְּקִיץ וּבַחֲרָף, וְאַפְלוּ גָדַר אֲנוּשִׁית
 אֵין בְּעֵלְיָהּ לְתַלְמוּד תּוֹרָה. וְהַגּוֹרְמִים שֶׁמְּחַוְּבָתָם
 לְטַפֵּל בַּנְּדוּן, אֵינָם נוֹקְפִים אֶצְבָּע וּמִתְעַלְמִים,
 וְהַתְּקַצִּיב שֶׁמֵּיעַד לָזָה, מֵעֵבֵר לְמְקוֹרוֹת אַחֲרִים, אוֹ
 שֶׁמָּא מִכְּנֵס לְכִיסִּים פְּרֻטִיִּים... אֲשֶׁר זֶה מִמֶּשׁ
 רְשָׁעוֹת לְשֵׁם רְשָׁעוֹת.

וְעַל-כֵּן דִּיקָא בְּמְקוֹם כְּזָה צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל
 לְהִיּוֹת לְעֵזֵר לְמְלַמְּדִים וְלַמּוֹרֹת, שֶׁעוֹשִׂים מְלַאכְתָּם
 בְּאֶמוּנָה, בְּמִסִּירוֹת נְפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְלֹא לְחַתוֹר תַּחְתָּם,
 וּלְהַטִּיל בָּהֶם דְּפִי. עַל הַהוֹרִים לְהַשְׁקִיעַ בַּחֲנוּף

וְלִהְיוֹת עֵינָנַיִם אַחַר הַתְּפִתְחוֹתוֹ הָרוֹחַנִית שֶׁל
הַיֶּלֶד וְצִמִּיקָתוֹ הַנְּאוֹתָהּ, וְלִהְחַזִּיק קָשָׁר תְּמִידֵי עִם
מְחַנְכָיו. וְלֹא יִתְכַן שְׂאֵב חֲסֵר אַחֲרֵיכֶם, פּוֹחַז וְרִיק,
אוֹ אִם רִיקָנִית, שְׂאֵף פַּעַם אֵינָם מִתְעַנְנִינִים בְּיַלְדֵיהֶם
— מֵהֵם לֹמְדִים וְהֵיכֵן אוֹחֲזִים, וְהַכִּיצַד
מִתְקַדְמִים וְכוּ', יִלְכוּ וְיִצְיִקוּ לְמִלְמְדִים אוֹ לְמִוֹרֹת,
וְיִאֲשִׁימוּ אוֹתָם בְּחֲנוּךְ קְלוּקָל; הָאֵם עֲסוּקָה
בְּרַכִּילוֹת וְלִשׁוֹן הָרַע, וְלֹא אִכְפַּת לָהּ הַהִשְׁקָעָה
שֶׁמִּשְׁקִיעוֹת הַמִּוֹרֹת בְּבִנוּתֶיהָ, וְלִבְסוּף תְּמַלֵּא פִיהָ
טְעָנוֹת וְכוּ' וְכוּ' !

וְאֵף לְמוֹתָר הוּא לְצִיָּן, כִּפָּה צָרִיף לְהִזְהַר
וְלִשְׁלֵם שְׂכָר לְמוֹד בְּזִמָּן, וְלֹא לְחֲסוֹף וְלֹא לְהִתְחַמֵּק
מִהַפְּרוֹטוֹת הַלָּלוּ שֶׁמִּשְׁלָמִים לְמְחַנְכִים עַל עֲבוֹדָתָם
בְּקִדּוּשׁ, אֲשֶׁר כָּל מִשְׁכָּרְתָם הַדִּלָּה מְסִתְפַכֶּמֶת רַק
בְּפְרוֹטוֹת הַזְּעוּמוֹת שֶׁמְקַבְּלִים מִהוֹרֵי הַיֶּלְדִים, וְאֵין
לָהֶם שׁוּם גּוֹף שִׁיְהִיָּה אַחֲרָאֵי לְשֵׁלֵם לָהֶם עַל עֲמָלָם
וְיִגִיעֵם וְרַב טְרַחְתָּם וּמְסִירוֹתָם. וְלִכֵּן בְּמִקוּמוֹת
כְּאֵלוֹ, רְאוּ לְכֹל הַפְּחוֹת אַתֶּם הַהוֹרִים לְשֵׁלֵם שְׂכָרָם
בְּזִמָּן וּבְמוֹעֵד וְלֹא לְהִלִּינוּ, כִּי בְּנִפְשֵׁכֶם הוּא וּבְנִפְשׁ
יִלְדֵיכֶם. וְאַל תְּשִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְעֲצַת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם,
שֶׁגְדוּלָה רְשָׁעָתוֹ עֲשָׂרַת מוֹנִים מִנְמָרוֹד הָרָשָׁע,

ומסית ומדיח אתכם לא להכניס ילדיכם למוסדות
 למוד המושתתים על טהרת הקדש, ובפיו הטמא
 יורק דברי נאצה ובוז, לעג ושחוק: "למה לעורר
 את ה'דב'?! למה תחיו בחלוקי דעות עם פורקי
 העל?! למה תכעיסו אותם?! באו והכניסו ילדיכם
 ללמד עמהם, הלא עד גיל ארבע חמש יכולים
 ללמד בצותא, ואין בזה הזק לחנוך". שמו שמים!
 איזה טמא מטמא הוא זה, שרוצה להכשיל את
 ילדי ישראל הפשרים, ולערבם בין ערב-רב,
 רחמנא לצלן, במקום לעוזרם בממון מוסדות חנוך
 פשרים, היצויקים באמונה ותורה, הבנויים על אדני
 קדשה וטהרה. על-כן ראו לעורר את עם ישראל
 קדושים — לא להפנע, ולשמר על ילדיהם
 הטהורים, ולהכניסם במוסדות תורניים פשרים.
 ולא להתפתות אחר לשונו החלקלקה של הסמ"ך-
 מ"ם ושלוחיו, אשר הם כלל אנשי רשע, שרק
 שלשום עשו את כל התועבות שבפולס, ורק תמול
 שבו בתשובה, וכבר היום הם הוגי דעות, ויכולים
 לעבד על הבריות מאד בנקל, הנה אתמול נהגו
 כפי שנהגו, כגויים גמורים, ועברו על כל התורה
 כלה, והיום מתחזים כנותני תקונים וכו', ולא
 יבחלו בשום דבר, העקר להשיג כבוד, גאונה

בנות ישראל

שיט

וממון... אָבֵל הַכֹּל לְמַעַן הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, שְׂכָר
בָּרָא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַבְּרִיאָה, שְׂתֵהִי
בְּחִירָה חֲפְשִׁית, שְׂיֵהִי שְׂרָ"ץ שׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ,
שְׂרָ"ץ — רָאשֵׁי תְבוֹת: שְׂקָרְנִים, רִמָּאִים,
צ'בוּעִים, וְהֵם יִשְׁפִיעוּ עֲלֵיכֶם לְהִיכֵן לְשִׁלַּח
יְלָדֵיכֶם?! אֲשֶׁר מִזֶּה נִתְּהִי מֵה שְׁנֵת־הִיָּה, כָּל
הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, הַפְּגוּעִים וְהָאֲסוּנוֹת שְׂפוֹקְדִים
אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵי אֱלֹהֵינוּ, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן,
כְּמֵאמָרָם ז"ל (שֶׁבַת קִלְט.): אִם רָאִיתָ צָרוֹת רַבּוֹת
וְרַעוֹת בָּאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, צֵא וּבְדַק בְּדַיְנֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׂכָל הַפְּרָעוֹת לֹא בָּאָה אֶלָּא בְּשִׁבְלֵם.

וְלָכֵן הָעֵקֶר לְרַחֵם זֶה עַל זֶה וְלַעְזוֹר לְכָל בֵּר
יִשְׂרָאֵל, וְלִסְיַע אִישׁ לְרַעְהוּ. וְאִיזוֹ עֲזָרָה יְכוּלִים
לָתֵת יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לִתְלַמּוּד תּוֹרָה לְבֵית-סֵפֶר,
וְלִשְׁלֵם לְמַלְמְדִים וְלַמּוֹרֹת בְּעֵתוֹ וּבְזִמְנוֹ, וְלֹא
לְשִׁפּוֹךְ דָּמָם נָקִי בְּעֵת שְׁעוֹסְקִים בְּמִלְאכְתָּם בְּאֲמוּנָה,
וּמִשְׁכַּרְתָּם דָּלָה הִיא מְאֹד. וְאֵל תֹּאמְרוּ שְׂאִין לָכֶם
דֵּי כְּסָף לְשִׁלֵּם, כִּי לְשִׁטְיוֹת וְהַבְּלִים יֵשׁ לָכֶם כְּסָף,
לְכָל מִינֵי טִיּוֹלִים וּמוֹתְרוֹת וְכוּ' מְצוּיָה הַפְּרוּטָה
בְּכִיסְכֶם, וְרַק בְּעֵבוֹר שְׂכָר לְמוֹד אִין?! עַל-כֵּן רְאוּ
תְּמִיד לְהַקְפִּיד עַל דְּבַר זֶה, וְלִהְרַבּוֹת בְּחֻסָּד וְאַהֲבַת

הַבְּרִיּוֹת. לְשׁוֹר עַל הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת עִם מִי
 מִתְחַבְּרִים, וְלֹא לָבוֹא אַחֲר־כֶּף בְּטַעֲנוֹת, שֶׁהַמַּחֲנֶף
 אָשֵׁם אוֹ הַמּוֹרָה חֵיבֵת וְכוּ', לֹא וְלֹא! הַקּוֹלֵר תָּלוּי
 בְּצִוָּאר הַהוֹרִים! כִּי הַיְסוּד הוּא הַחֲנוּךְ וְשִׁתּוּף
 פְּעֵלָה בֵּין הַבַּיִת לְבַיַּת-סֶפֶר וְלַחֲדָר, וְאִזּוֹ לֹא נִצְטָרֵף
 לְהַכּוֹת עַל חֵטָא וְלִזְעַק: אֵיךְ נִעְלָה אֶל אָבִינוּ
 שְׁבַשְׁמִים, וְהַנֶּעַר אֵינָנו אֲתָנוּ?!

וּבְזָכוֹת הַמַּצּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְנָשִׁים דִּיקָא:
 טְהָרַת הַמְּשַׁפָּחָה, הַפְּרָשַׁת חֻלָּה וְהַדְּלָקַת הַנֵּר,
 תְּעַקְרָנָה מִהֵן אֶת הַקְּנֵאָה, הַשְּׁנֵאָה וְהַרְשָׁעוֹת, וְיִבְנֶה
 עִם יִשְׂרָאֵל עַל תְּשׁוּבַת הַחֶסֶד. וְכֵן רָאוּ לְהַרְגִּיל אֶת
 הַיְלָדִים לְהַרְבּוֹת בְּאַהֲבַת חֶסֶד, שֶׁלֹּא יִתְקוּטְטוּ וְלֹא
 יָרִיבוּ וְכוּ', אֲבָל הָעֵקֶר לְהַרְאוֹתָם דְּגִמָּא אִישִׁית
 בְּבַיַּת. וְכִכָּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְפָה נו): שׁוֹתָא
 דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דְּאָבוּהּ אוֹ דְּאִמִּיהּ; מַה שֶׁהַיְלָדִים
 מְדַבְּרִים בַּחוּץ, לְמַדּוּ אֶת זֹאת בְּבַיַּת. וְלָכֵן עַל-יְדֵי
 שֶׁהַהוֹרִים יִתְקֶנוּ מֵעֲשִׂיהֶם, יִזְכּוּ לִילָדִים שְׁיֻכְלוּ
 לְהַתְּפָאֵר בָּהֶם. וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ
 דִּי, יֹאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דִּי, וַיִּנַּחֵם אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲמַת
 צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ וּבְבִנְיַן בֵּית-
 הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.